

Přírodní zajímavosti
a kulturní unikáty

Přírodní zajímavosti a kulturní unikáty

Vysočina nabízí zvědavým návštěvníkům množství kulturních a přírodních krás, ale také několik výjimečných zážitků, které se dají prožít pouze zde. Vydejte se objevovat střed České republiky, nechejte se unášet po vlnách Dalešické přehrady, zkuste se chvíli bát v strašidelném zámku, popusťte uzdu fantazii při obdivování soch Míchala Olšiaka nebo jen v poklidu pozorujte život mravenců v největším komplexu mravenišť v republice. Ještě více zajímavostí na Vás čeká v malebném kraji Vysočina.

Přírodní zajímavost

Kulturní unikát

www.dedictvivysociny.cz

Číhošť

1 Geografický střed České republiky

V roce 2006 byl slavnostně odhalen pomník, který stojí na místě geografického středu ČR. Geometrickým středem republiky je těžiště plochy vymezené státními hranicemi, přičemž tuto plochu považujeme za výškově stejnou, tj. nebereme v úvahu horstva a nížiny. Celé okolí pomníku je upraveno pro pohodlí návštěvníků.

www.cihost.cz

Dolní Rožínka

² DraXmoor – strašidelný zámek

 Původně barokní sýpka náležející panství v Dolní Rožince byla na počátku 21. století přestavěna na zábavní areál tzv. strašidelný zámek „DraXmoor“. Zámek návštěvníkům představí strašidelně-fantastickou expozici kombinovanou atraktivními exponáty, originálními sklepními prostory a středověko-pohádkovým tržištěm.

Zvole

³ Westernové městečko – Šiklův mlýn

 Westernové městečko Šiklův mlýn je největší přírodní zábavní areál v ČR. V areálu probíhají denně (mimo pondělí) atraktivní westernová vystoupení, lze si ovšem užít také adrenalinové zábavy ve stylu Military & Off-Road, využít přírodní koupaliště nebo vyjíždky na koních či dostavníkem.

Okolí Žďáru nad Sázavou

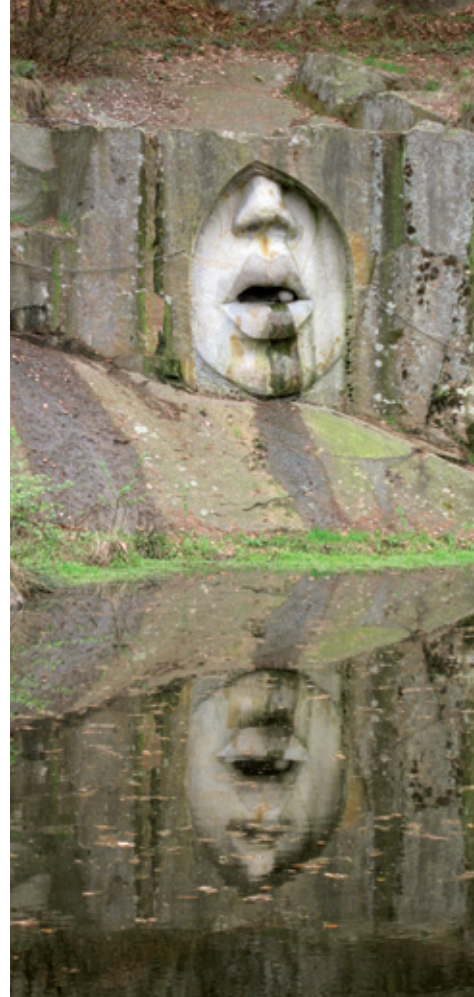
4 Sochy Michala Olšiaka

Velice poutavým směrem se ubral mladý umělec Michal Olšiak před několika lety, kdy poprvé začal krášlit krajinu v okolí Žďáru nad Sázavou zajímavými, poněkud bizarními a monumentálními sochami. Inspirací je mu zejména svět zvířat spojený s různými pověstmi nebo místními názvy. Sochy jsou citlivě začleněny do okolního terénu. Cesty k nim vedou často po turistických trasách a jejich prohlídka může být spojena s příjemnou procházkou či výletem na kole.

Lipnice nad Sázavou

⁵ Národní památník odposlechu

 V zatopených žulových lomech nedaleko hradu Lipnice vznikla umělecká galerie, pojmenovaná později Národní památník odposlechu. V metaforické zkratce jsou zde představeny možnosti získávání informací o soukromí lidí (odposlech, udávání a sledování). Autorem děl – Bretschneiderovo ucho, Ústa pravdy a Zlaté oči – je sochař Radomír Dvořák.

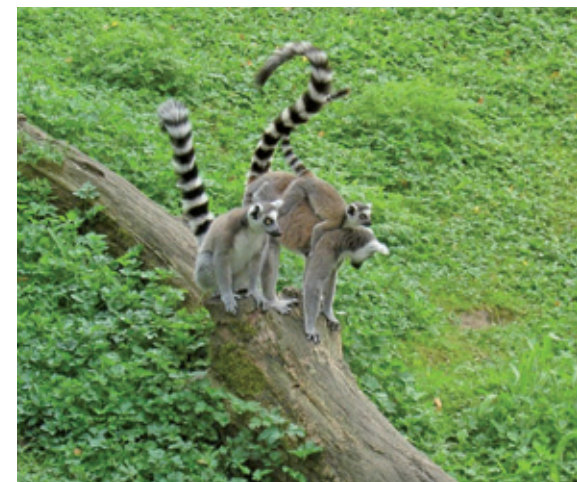
Jako první vzniklo Bretschneiderovo ucho. Dílo odkazuje k postavě civilního strážníka Bretschneidera z Haškova románu *Osudy dobrého vojáka Švejka*. Následovala Ústa pravdy, volně inspirovaná stejnojmenným reliéfem z předsíně římského kostela St. Maria in Cosmedin. Zlaté oči už svým ztvárněním, zasazením do rovnostranného trojúhelníku, upozorňují na inspiraci symbolem Božího oka, které si můžeme spojit s myšlenkou touhy po vševidoucnosti, jíž se člověku nikdy nepodaří dosáhnout.

Jihlava

6 Zoologická zahrada

! Jen pár kroků od historického centra Jihlavy, v rekreační oblasti lesoparku Heulos, se otevírá pohled do zcela jiného světa. Do světa vřeštících opic, elegantních koček všech druhů, cizokrajných zvířat a dalších divů přírody. Místní zoologická zahrada „bez mříží“ svou nabídkou neobvyklých exotických zážitků jistě zaujme malé i velké milovníky přírody. Jejich přízní se těší již od svého vzniku v roce 1957.

Panenská Rozsíčka

7 Kristkova Podyjská glyptotéka – zastavení první – „Zrození“

 První z jedenácti zastavení projektu Kristkova Podyjská glyptotéka, která provází řeku Dyji na její pouti, najdeme u pramene Moravské Dyje. Plastika stromu „Zrození“ symbolizuje splnutí elementů voda a vzduch, chrání pramen se soškou „Jarní studánka“ (Jaroslav Krechler), žehná Dyji a je počátkem její plodnosti. Trasa prochází příhraničními oblastmi České republiky, Rakouska a Slovenska, ležícími v srdci Evropy, jejíž tepnou je právě řeka Dyje.

Dalešická přehrada

8 Plavba lodí

 Od roku 2007 brázdí vlny Dalešické přehrady loď Vysočina s kapacitou 150 cestujících. Na loď lze po pravidelné trase nastoupit na několika místech a naplánovat si výlet podle svých časových možností, fyzických sil a vlastních představ. K lodním zastávkám se dostanete po vyznačených cykloturistických trasách.

Jindřichův Hradec - Obrataň

9 Úzkokolejka

Úzkorozchodná trať, nazývaná Obrataňka, která se klikatí v krajině a směřuje z Jindřichova Hradce do Obrataně, má na své trase v kraji Vysočina plných jedenáct zastávek. Putování úzkorozchodnou železniční krajinou Vysočina začíná v romantickém údolí řeky Kamenice a pokračuje směrem k vrcholu Svidník. Pohádková jízda v meandrech Kamenice nás dovede k nádraží ve Chválkově, kam dodnes nebyl zaveden elektrický proud. Cílová stanice pouti se nachází v Obrataně. Za úzkorozchodné tratě jsou označovány ty, které mají rozchod menší než „normální“, tj. menší než 1435 mm. Zdejší trať, fungující od prosince 1906, má rozchod 760 mm.

Šebeň

10 Komplex mravenišť

Jde o jeden z největších známých komplexů mravenišť lesních mravenců druhu *Formica polyctena* v České republice. Na území přírodní památky Šebeň se vyskytuje asi 1100 hnízd lesních mravenců druhu *Formica polyctena*. Mravenišťe se nacházejí na světlejších stanovištích – podél cest, okrajů porostů, pasek, světlin atd. Mravenišťe tvoří tzv. líniovou strukturu. Ke vzniku dceřiných hnízd v koloniích dochází především ve směru linií, při nichž se nacházejí mateřská hnízda. V roce 2006 zde Český svaz ochránců přírody otevřel naučnou stezku dlouhou asi tři kilometry, na jejíž trase je umístěno dvanáct informačních panelů. Území leží mezi obcemi Dobrá Voda, Cyrilov a Jívoví.

Vojnův Městec

11 Vodopád

 Vzhledem ke geomorfologickému vývoji krajiny jsou vodopády nebo větší peřeje na tocích Vysočiny vzácné. Jedním z nich je vodopád ve Vojnově Městci na bezejmenném, pravostranném přítoku Městeckého potoka. Potok protéká hlubokým kaňonovitým údolíčkem, které překonává i asi dva metry vysokým vodopádkem a na něj navazujícími peřejemi. Vodopád je výrazný zejména při zvýšeném průtoku vody.

Kámen

12 Lípa v lípě

 Na hradě Kámen ve stejnojmenné obci se nacházejí dva památné stromy. Zde popisovaná přírodní zajímavost nemá statut památného stromu, jde však o přírodní raritu: uvnitř vykotlaného kmene torza již nežijící lípy roste jiná, vitální lípa.

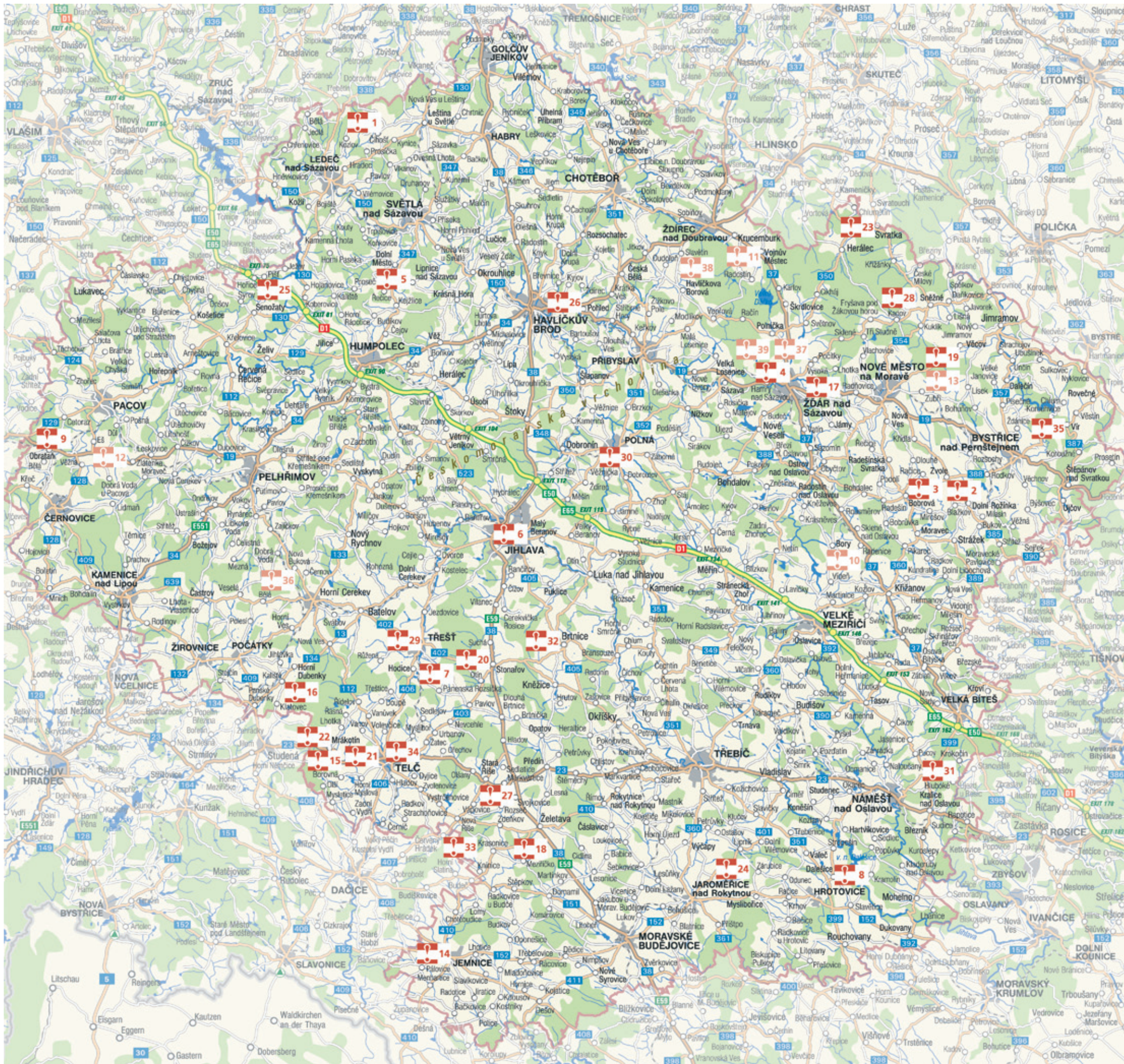
Vojtěchov

13 Vlčí kámen

 Památník posledního vlka zastřeleného na Českomoravské vrchovině.

V tomto místě zastřelil v roce 1830 místní lesník posledního vlka, který se objevil na Českomoravské vrchovině. Vycpanina vlka je nyní vystavena na hradě Pernštejn. Památník se nachází v těsném sousedství přírodní památky Vlčí kámen.

Přírodní zajímavosti a kulturní unikáty

Přírodní zajímavost

Kulturní unikát

0km 4km 8km 12km 16km 20km

Zajímavosti a unikáty prezentované v publikaci

- 1. Geografický střed ČR, Číhošť** 49°44'37.391"N, 15°20'19.6"E
- 2. DraXmoor - strašidelní zámek, Dolní Rožínka** 49°28'29.58"N, 16°12'29.49"E
- 3. Westernové městečko - Šiklův mlýn, Zvole** 49°28'28.343"N, 16°10'0.277"E
- 4. Sochy Michala Olšiaka v okolí Žďáru nad Sázavou**
Kůň (Hamry nad Sázavou) 49°33'44"N, 15°54'25"E
Hamroň (Hamry nad Sázavou) 49°34'1"N, 15°54'50"E
Hraniční kámen (u Pilské přehrady) 49°35'28"N, 15°55'53"E
Výr (osada Yucon) 49°36'28"N, 16°2'59"E
Hroši (Škrdlovice) 49°38'3"N, 15°55'48"E
Rak (Račín) 49°36'57"N, 15°52'0"E
Želva (Obyčtov) 49°30'3.883"N, 15°59'55.368"E
Mamlas (za Starým Dvorem, Žďár nad Sázavou) 49°34'36.191"N, 15°55'9.096"E
Strom (Poděšín) 49°30'26.652"N, 15°47'58.084"E
Mamut (U Rozštípené skály) 49°34'1.904"N, 15°52'51.038"E
- 5. Národní památník odposlechu, Lipnice nad Sázavou** 49°37'5.963"N, 15°24'24.516"E;
 49°37'8.899"N, 15°24'27.73"E; 49°36'58.841"N, 15°23'37.311"E
- 6. Zoologická zahrada, Jihlava** 49°23'46.846"N, 15°35'45.705"E
- 7. Kristkova Podyjská glyptotéka - zastavení první - „Zrození“, Panenská Rozsíčka**
 49°16'0.652"N, 15°31'13.76"E
- 8. Plavba lodí po Dalešické přehradě** 49°7'51.503"N, 16°7'13.585"E
- 9. Úzkokolejka, Obrataň – Jindřichův Hradec** 49°25'44.352"N, 14°57'13.137"E
- 10. Komplex mravenišť, Šebeň** 49°24'29.567"N, 16°3'33.676"E
- 11. Vodopád, Vojnův Městec** 49°40'15.589"N, 15°53'24.325"E
- 12. Lípa v lípě, Kámen** 49°25'24.299"N, 15°1'28.709"E
- 13. Vlčí kámen, Vojtěchov** 49°35'44.21"N, 16°9'58.511"E

Další vybrané zajímavosti a unikáty kraje Vysočina

- 14. Podzemní prostory u kostela sv. Víta, Jemnice** 49°1'13.586"N, 15°34'47.424"E
- 15. Socha Permonika u kostela sv. Jáchyma, Dobrá Voda** 49°10'42.837"N, 15°22'39.127"E
- 16. Studánka Páně, Klatovec** 49°13'32.083"N, 15°20'19.454"E
- 17. Orchestrion, Veselíčko** 49°33'20.99"N, 16°0'12.261"E
- 18. Lapidárium hraničních kamenů, Šašovice** 49°7'12.41"N, 15°40'31.322"E
- 19. Pomník Broučkům, Rožecké Paseky** 49°36'5.738"N, 16°9'52.697"E
- 20. Památník pádu meteoritů, Stonařov** 49°16'51.96"N, 15°35'7.784"E
- 21. Kamenná stéla na upevňování terčů, Telč** 49°11'55.598"N, 15°25'19.418"E
- 22. Kamenolomy, Mrákotín** 49°11'30.026"N, 15°21'46.618"E
- 23. Socha houbaře, Svratka** 49°42'43.081"N, 16°2'6.825"E
- 24. Číhadlo, Myslibořice (Dvůr Ostrý)** 49°7'10.74"N, 15°57'2.573"E
- 25. Most vojslavický, Vojslavice** 49°35'45.719"N, 15°12'25.698"E
- 26. Hřbitov psí v zámeckém parku, Pohled** 49°36'11.754"N, 15°38'58.248"E
- 27. Hospoda U Anděla, Svojkovice** 49°10'11.105"N, 15°38'25.986"E
- 28. Pražírna kávy, Blatiny** 49°39'21.26"N, 16°5'42.083"E
- 29. Sluneční hodiny, Třešť** 49°17'28.777"N, 15°28'58.663"E
- 30. Symbolický hrob Anežky Hrůzové, Polná** 49°28'28.743"N, 15°42'52.313"E
- 31. Hřbitov evangelický, Hluboké** 49°13'24.038"N, 16°13'43.842"E
- 32. Socha medvěda Brtníka, Brtnice** 49°18'17.773"N, 15°40'39.833"E
- 33. Pomník romskému etniku, Bohusoudov** 49°6'29.72"N, 15°34'34.359"E
- 34. Trať železniční, Telč – Slavonice** 49°10'57.424"N, 15°27'50.631"E
- 35. Vířský mlýnek, Vír** 49°33'14.349"N, 16°18'35.042"E
- 36. Evropské rozvodí, Nová Buková** 49°20'28.241"N, 15°17'11.186"E
- 37. Pramen Salvátorka, Žďár nad Sázavou** 49°35'23.197"N, 15°54'54.239"E
- 38. Král smrků, Staré Ransko** 49°39'34.654"N, 15°48'5.93"E
- 39. Jezírko Vápenice, Žďár nad Sázavou** 49°35'0.761"N, 15°54'8.398"E

www.dedictvivysociny.cz

Evropská unie
Evropský fond pro regionální rozvoj
Investice do vaší budoucnosti

ROP
Jihovýchod

Kraj **Vysočina**

Investice do vaší budoucnosti. Spolufinancováno Evropskou unií z Evropského fondu pro regionální rozvoj a krajem Vysočina.

Vydal: Krajský úřad kraje Vysočina, Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, květen 2011, Žižkova 57, 587 33 Jihlava, tel.: 564 602 111, www.kr-vysocina.cz

Neprodejné.